

Kaç gündür yazacak zaman bulamıyor olmamın sebebi, bir, araba kullanmak, iki, gezmek, üç, yaza-
cağım konularda kendimi hazır hissetmemek. Sonra bir ses bu üçüncüsü hakkında, hangi konuda
hazır hissediyordun ki, dedi de kendime geldim.

Pakistan bombasına mı daha çok üzüldün, Brüksel'e mi? Lahore'a daha çok üzüldüm ama sebebi
park gibi çocukların çokça bulunduğu bir mekan olmasıyla alakalı. Neden çocukları büyüklerden
çok seviyoruz? Masum olduklarını söylüyorlar, evet, belki. Ancak bunun başka bir sebebi de olmalı.
Masumiyetin sevgiye yol açması tuhaf. Dahası çocuklar da *kendi çapları içinde* kötülük yapabilir.
Çaplarının küçük olması, bunu istemedikleri anlamına gelmez.

Twitter okumak bazen bana konu açıyor. Bazen de açılmış konuları kapatıyor. İyi bir yazar, okurun ne
istediğini bilir ve onu yazar. Yazarlık işinin pazarda kıyafet satmaktan çok farkı yok. O mevsim hangi
kıyafet daha çok gider? Bu mevsimde hangi konular diğerlerinden daha iyi gider?

Satmak, bir nesneyi para karşılığı başkalarına vermek, parayla değiştirilebilir olduğunu kabul etmek
demek. Kölelik kalktığından beri insanlar için artık bunu söyleyemiyoruz ama kitaplar hala parayla
değiş tokuş edilebiliyor. İnsanların da çoğunun dolaylı da olsa fiyatı var gerçi, kitaplarınkı kadar. Fiyatı
olmayan ve ticaret üstü olan konular da var ama kitap ve yazar çizerlik onlardan değil.

Thomas Bernard okuyorum ve kendime benzeyen birini buldum diye seviniyorum. İşini kendini pazarla-
mak olmayan ve yazmak için yazan bir adam. Bunun yazara getirdiği gücü unutmuşum. Pazarlamak
niyetinde değilse, pazar yerinde satmıyorsan, müşterinin ne istediği umurunda değilse, müşteri de za-
ten yoksa ve kendini üzmeğe değecek bir pazarın da yoksa, bütün bu yokluklara mukabil cesaret ve
özgürlük gibi, yazıya güç veren bazı yardımcıları ediniyorsun. Twitin *yürümesini* veya alacağı *interac-
tion* sayısını takip ederek, insanın özgür olması mümkün değil.

Temelde özgür olmadığı halde, özgürmüş gibi yapan ve zincirlerini boyayarak ve onlara methiyeler
düzerek geçinen bir kesim var: Aydın diyorlar. Zincirlerini boyamak, çünkü gerçek bir özgürlüğün
temelde sana verileni reddetme cesaretiyle başa baş gitmesi gerekir. Bulunduğun yeri reddetme. Hay-
atın sana sunduğu imkanları reddetme. Kolaylıkları reddetme. Hayatı değiştirenler, kendine manasız
sıkıntılar yaratanlardır. Konumunun konforuyla konuşanlar kimseyi etkilemez.

Dindar için de aynı konu. İçimde bir soru: İnkâr etme cesareti olmayan insanın imanı sahih midir?
İnkâr etmeye, gerek çevresinden göreceği eza, gerek kendisiyle hesaplaşma zorluğu yüzünden cesaret
edemeyen ve sadece etrafına uyan bir bukalemun gibi, ormandaki bir bitki gibi, kültürel florasına uy-
mak için *iman eden*, iman ettiğini söyleyen değil, iman eden birinin imanı sahih midir?

Eğer tüm düşüncelerin sana ait olsaydı, yani bu düşünceleri pazardan meyva seçer gibi seçseydin,
inkâr cesareti gösteremeyip, sadece en yakın tezgahın meyvelerini almaya çalıştığın için sorumlu olur-

dun. Ancak düşüncelerinin ve benliğinin tamamının kontrolü sende olmadığı, hayatın hemen her zaman başkalarının etkisiyle geçtiği için, bu kadar net bir sorumluluk yazamayız.

İnsanın sırf imanını test etmek için inkar etmesi de tuhaf bir durum olur, gerçekte. Eğer iman sadece bir düşünce, sadece kafanda taşıdığın bir resim olsaydı, bu resmin değiştirilmesi sorumluluğunu bu şekilde konuşabilirdik. Ancak iman aynı zamanda insanın günlük hayatına etki eden ve onun hayatını belirleyen bir fikir. O halde, insanın sırf inkar etmek için günlük hayatını değiştirmesi ne kadar makul?

Tahkiki imanın ne olduğunu merak ediyorum. Çünkü bir yanda, *burada tahkik edilmiş var* kıvamında bir gelenek var, *falanca üstadın yazdıkları bu konuyu açıklıyor* var, ancak bir yandan da tahkikin kişisel olması gerek. Bu mevzu insanın kitaptan öğrenebileceği bir mevzu değil, okuyarak yüzmeyi ne kadar öğrenebilirsen, gerçekten iman etmeyi de o kadar, en fazla.

Peki nasıl olacak da tahkiki iman peşinde koşacağız? Yapay bir takım inkara heves etmeden, insanın hayatını yaşarken başına gelenlere sabretmesi ve imanının, davranışlarını yöneten imanının imtihan edilmesi asıl tahkik oluyor. İnkâr edecekmiş gibi durmanın imana bir faydası yok. İnkâr edebiliyor olmak da, insanın başına gelenlerle alakalı. Hayatta hangi meselelerle karşı karşıya kalacak, hangi ölüm, hangi aşk, hangi ayrılık karşısında imanını esnetmek, acaba demek, belki onların düşündüğü de doğrudur demek zorunda kalacaksın? Hangi okudukların, düşündüklerin bildiklerin seni çözmek zorunda kalacağın sorularla başbaşa bırakacak. Bunları nasıl çözecek, içinden nasıl çıkacaksın?

İman böyle böyle yerleşiyor insana. Yoksa, inkar ettim, baktım, yine en iyisi imanmış, sadece bir tiyatro.

Beni şu sıra meşgul eden soru da Pakistan bombacılarıyla nasıl aynı dinde olduğum.